

MUISTIO YLEISÖTILAISUUDESTA, KOTKA 22.4.2013

NORD STREAM -LAAJENNUSHANKE YVA-OHJELMA

1. Esitykset

Osanottajat

- 7 yksityishenkilöä
- Yhteysviranomainen
- 4 henkilöä Nord Streamista ja
- 3 henkilöä Rambollista.

Päivi Blinnikka Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta (ELY-keskus, yhteysviranomainen) toivotti osallistujat tervetulleiksi tilaisuuteen. Blinnikka toimi tilaisuuden puheenjohtajana.

Minna Sundelin Nord Streamista (hankkeesta vastaava) esittäytyi ja esitteli muut Nord Streamin tiimin jäsenet Tiina Salosen ja Simon Bonnelliin sekä YVA-konsultin projektipäällikön Tore Granskogin.

Tiina Salonen Nord Streamista (hankkeesta vastaava) esitteli yhtiön, hankkeen historian (Nord Stream -hanke, putkilinjat 1 ja 2) sekä Nord Stream -laajennushankkeen tarkoituksen ja alustavan aikataulun.

Tore Granskog Rambollista (YVA-konsultti) esitteli YVA-ohjelman sisällön ja YVA-menettelyn (vaihtoehdot, YVA:n alustavan aikataulun, julkisen kuulemisen, arvioitavat vaikutukset jne.).

Päivi Blinnikka esitteli YVA-menettelyn, joka käynnistyi 26.3.2013 ELY-keskuksen vastaanottaessa Nord Stream AG:ltä YVA-ohjelman. Ohjelman asettamisesta julkisesti nähtäville tiedotettiin 25 kunnassa 8.–9.4.2013 ja suunnittelualueen suurimmissa sanomalehdissä. Samalla arvioidun vaikutusalueen viranomaisille lähetettiin lausuntopyynnöt.

Päivämäärä 30/04/2013

Ramboll
Pakkahuoneenaukio 2
PL 718
33101 TAMPERE

P +358 20 755 6800
F +358 20 755 6801
www.ramboll.fi

Kaikki Nord Streamin, Rambollin ja ELY-keskuksen esitykset ovat liitteenä.

2. Kysymykset (K), vastaukset (V), huomautukset (H)

K, yksityishenkilö: Onko aiemmat kokemukset otettu huomioon, kuten pinnoitustehtaan työntekijöiden kokemukset tai ympäristövaikutukset?

V, Tore Granskog (Ramboll): Edellisessä YVA-menettelyssä pinnoitustehtas rajattiin YVA:n ulkopuolelle. Siihen kuuluivat vain merellä suoritettavat toiminnot. Merellä aiheutuneiden vaikutusten seuranta on toteutettu. Seurantatulosten perusteella vaikutukset ovat olleet arvioitujen mukaisia tai niitä pienempiä.

K, yksityishenkilö: Kuuluuko pinnoitustehtas YVAan nyt, kun maalla toteutettavia toimenpiteitä arvioidaan?

V, Tore Granskog: Ei. Tällä hetkellä arvioitaviksi on suunniteltu vain kiviaineksen kuljetus ja varastointi.

V, Tiina Salonen (Nord Stream): Pinnoitustehtas ei sisälly YVA-ohjelmaan, koska kyseessä on olemassa oleva tehdas, joka sijaitsee teolliseen toimintaan tarkoitetussa satamassa ja joka on siihen tarkoitukseen arvioitu. Edellisellä kerralla pinnoitustehtaan ympäristövaikutukset arvioitiin merkitykseltään vähäisiksi ja siksi YVA ei ollut tarpeellinen.

K, yksityishenkilö: Näyttää siltä, että arvioinnissa ei oteta huomioon jo olemassa olevia putkia. Kotkalaiset ovat huolissaan siitä, että plankton, merinisäkkäät ja linnut otetaan huomioon, mutta esimerkiksi työolosuhteita pinnoitustehtaassa ei arvioida. Nord Streamia on pidettävä vastuullisena siitä, että sen alihankkija toimii asianmukaisesti putkilinjojen rakentamisen aikana. Edellisellä kerralla tehdas oli varastohalli, eikä edes teollisuusrakennus. Tästä seurasi, että jotkut sairastuivat ja saivat esimerkiksi työperäisen astman. Valitettavasti ei saatu selville, mikä tehtaassa itse asiassa aiheutti tämän. Myös Työterveyslaitos vieraili tehtaalla ja havaitsi siellä puutteita. Työterveysviranomaiset antoivat suosituksia tilanteen parantamiseksi, mutta niitä ei otettu huomioon.

V, Minna Sundelin (Nord Stream): EUPEC vastasi betonipinnoituksesta Nord Streamin toimittajana. Nord Streamin saamien tietojen mukaan tehdas oli alun perin rakennettu pinnoitustarkoitukseen. Nord Streamilla on tiukat terveyttä, ympäristöä, turvallisuutta ja sosiaalisia tekijöitä koskevat periaatteet, joiden mukaisesti kaikkia toimittajia on valvottu. Nord Stream on ollut tietoinen joistakin ongelmista Kotkan tehtaassa, mutta käsityksemme mukaan ne korjattiin. Huomautus, että EUPEC ei olisi noudattanut saamiaan suosituksia, on uutta tietoa. Ymmärsimme, että korjaukset tehtiin viranomaisten suosittelemalla tavalla.

H, yksityishenkilö: Lisätietoja suositusten noudattamisen laiminlyönnistä on saatavissa siihen aikaan tehtäviään suorittaneelta työturvallisuushenkilöltä. Kävin tuolloin tehtaalla muutamia kertoja, eikä työterveyttä ja -turvallisuutta koskeva valvontajärjestelmä ollut riittävä.

K, yksityishenkilö: Olen osallistunut putkien valmistukseen putkilinjoihin 1 ja 2, ja vastasin silloin työterveydestä, työturvallisuudesta ja ympäristöasioista. Edellä esitetyt huomautukset pitävät paikkansa. Parannuksien toteuttamista viivytettiin tai ne jätettiin suorittamatta, koska hanke oli väliaikainen. Jos laajennushanke toteutetaan, ehdotan, että toimittajan valintaan kiinnitetään erityistä huomiota. EUPEC:n toiminta oli monta kertaa standardien alapuolella. On ihme, että mitään vakavampaa ei sattunut. Pitkän aikavälin vaikutuksia on

vaikea todistaa. Vaikutukset työllisyyteen olivat silloin hyvät, mutta kielteisiä sivuvaikutuksia on paljon. EUPEC oli kiinnostunut vain hankkeen saattamisesta päätökseen ajoissa. Ongelmia on tahallisesti salattu Nord Streamilta ja tästä osoituksena on olemassa myös dokumentteja.

V, Minna Sundelin: Olemme hyvin pahoillamme kuullessamme tästä, koska se ei ole yhtiömme periaatteiden mukaista.

K, yksityishenkilö: Ehkä ulkomaiset yhtiöt eivät tunne Suomen lainsäädäntöä?

V, Minna Sundelin: Suomessa toimivien Toimittajien edellytettiin toimivan tiukasti Suomen lakien ja asetusten mukaisesti.

H, yksityishenkilö: EUPEC on salannut ja peitellyt asioita Nord Streamilta. Tehtaalla työskentelevät ihmiset tiesivät hyvin, milloin Nord Streamin tarkastajat olivat tulossa tehtaalle.

H, Päivi Blinnikka (ELY-keskus): Tällä hetkellä pinnoitustehdas ei kuulu YVAan. Kaakkois-Suomen ELY-keskus on pyytänyt Uudenmaan ELY-keskukselta lausuntoa siitä, pitäisikö pinnoitustehdas sisällyttää laajennushanketta koskevaan YVAan. Uudenmaan ja Kaakkois-Suomen ELY-keskukset pitävät tätä asiaa koskevan kokouksen 13.5.2013. Yksi keskusteltavista aiheista on, pitäisikö pinnoitustehdas sisällyttää arviointiin vain tulisiko se arvioida erillisessä YVAssa.

K, yksityishenkilö: Eikö tästä voida päättää täällä?

V, Päivi Blinnikka: Tätä asiaa koskeva päätös perustuu yhteistyöhön eri viranomaisten välillä, eikä sitä siksi ole mahdollista tehdä nyt.

K, yksityishenkilö: YVA-ohjelmassa kuvataan vain kiviaineksen kuljetusta. Jos pinnoitustehdas sijaitsee Kotkassa, kuljetetaanko putket junalla ja kiviaines kuorma-autoilla? Katso taanko putkien kuljetuksen kuuluvan normaaleihin junakuljetuksiin, jolloin sitä ei tarvitse sisällyttää YVA-menettelyyn?

V, Tiina Salonen: Kiviaineksen kuljetus lisää normaalia liikennekuormitusta ja siksi se kuuluu YVA-menettelyyn. Rautatiekuljetuksessa käytettäisiin nykyistä rautatieverkkoa, joka on jo arvioitu tätä tarkoitusta varten.

K, yksityishenkilö: Suomessa hanketta pidetään pelkästään ympäristökysymyksenä eikä turvallisuuspoliittisena kysymyksenä. Miksi? Putin on sanonut vuonna 2009 antamassaan lausunnossa, että Itämeren laivaston tärkein tehtävä on kaasuputkilinjan suojeleminen. Näin ollen kysymys on Venäjällä turvallisuuspoliittinen mutta Suomessa ei. Kuka tässä on oikeassa? Onko taas niin, että Suomi myöntää luvat noin vain, jos Nord Stream ne haluaa?

V, Minna Sundelin: Nord Stream ja Nord Stream -laajennushanke ovat molemmat yksityisiä kaupallisia hankkeita. Nord Stream -hankkeeseen osallistuu Gazpromin lisäksi myös muita osakkaita: kaksi saksalaista, yksi hollantilainen ja yksi ranskalainen yhtiö. Laajennuksen osalta käydään parhaillaan keskusteluja siitä, keitä osakkaita siihen osallistuisi. Nykyisen hankkeen osalta lupamenettely oli Suomessa yksi tiukimmista. Kaikkia kansallisia ja kansainvälisiä lakeja ja asetuksia noudatettiin tarkalleen, ja sama koski luonnollisesti myös laajennushanketta. Putkilinjojen seurannan osalta ei ole yleisesti tarvetta sotilaalliseen valvontaan Nord Streamin, laajennusputkilinjan (-linjojen) tai muiden merellä sijaitsevien putkilinjojen osalta, joita on esimerkiksi Pohjanmeressä tuhansia kilometrejä. Nord Streamin ja mahdollisten laajennusputkilinjojen seurannasta vastaa yhtiö, kuten Tiina Salonen kertoi esityksessään. Siitä, haluaako jokin maa valvoa toimintoja omilla vesillään, kuten Suomen

viranomaiset Suomen vesillä, on heidän päätöksensä. Esimerkiksi Venäjän laivastolla ei ole oikeutta suorittaa minkäänlaista valvontaa Suomen vesillä.

K, yksityishenkilö: Onko putkilinjojen käytöstä aiheutunut meluhaittoja? Minkä taajuista melua putkilinjoissa virtaava kaasu aiheuttaa?

V, Tiina Salonen: Kaasun virtauksesta putkissa niiden käytön aikana aiheutuva melu arvioitiin Nord Stream -hankkeen YVA:ssa. Arvion perusteella äänitaso muuttuu hieman putkien lähellä, mutta tämä vaikutus arvioitiin merkitykseltään vähäiseksi.

K, Päivi Blinnikka: Kymijoki virtaa Suomenlahteen. Kymijoen pohjasedimentissä on haitallisia aineita, ja näiden haitallisten aineiden leviämistä Suomenlahteen on tutkittu. Kulkevatko Nord Stream -putkilinjat Kymijoen vaikutusalueen poikki, missä tämän tyyppistä saastumista on havaittu? Onko putkilinjan rakentamisen vaikutuksia seurattu? Miten tämä on otettu huomioon uudessa hankkeessa?

V, Tiina Salonen: Kymijoen vaikutusalue on otettu huomioon YVA-ohjelmassa. Eri tutkimuksista koottujen tietojen perusteella Kymijoen vaikutusalue ulottuu osittain myös nykyisten reittivaihtoehtojen alueelle. Nord Stream -hankkeen yhteydessä putkilinjan reitiltä otettiin sedimenttinäytteitä ennen putkilinjan rakentamista, jotta lähtötilanteesta saatiin kattavat tiedot. Rakennustöiden aikana veden laatua seurattiin noin kymmenellä seuranta-aseamalla Suomessa. Jotkin niistä sijaitsivat Kymijoen arvioidulla vaikutusalueella tai sen lähellä. Sedimentin leviämistä seurattiin ja vesinäytteitä otettiin. Useimmat haitalliset aineet ovat sitoutuneina sedimenttiin, joten sedimentin leviäminen osoittaa, miten haitalliset aineet leviävät. Seurannan perusteella vaikutus veden laatuun oli vähäinen, eikä haitta-aineiden pitoisuuksissa havaittu muutoksia vertailtaessa taustanäytteitä ja rakennusvaiheen aikana otettuja näytteitä. Samanlaista lähestymistapaa suunnitellaan noudatettavaksi Nord Stream -laajennushankkeen yhteydessä.

K, Päivi Blinnikka: Miten vaikutuksia liikenteeseen arvioidaan? Kuullaanko tässä asiassa kotkalaisia?

V, Tore Granskog: Arviointi perustuu nykyisiin liikennemääriin ja arvioituihin kuljetusten sekä muun liikenteen määriin arviointijakson aikana. Näiden tietojen perusteella suoritetaan mallinnus äänivyöhykkeiden arvioimiseksi.

H, Simon Bonnell (Nord Stream): Kartoista ilmenevä kiviaineksen kuljetusreitti ei ole lyhin mahdollinen, vaan kuljetukseen on suunniteltu käytettävän pääteitä sen sijaan, että kuljetukset suoritettaisiin asuinalueiden poikki. Myös lyhemmän reitin käyttöä harkittiin, mutta pääreitillä kielteiset vaikutukset ovat pienemmät.

K, yksityishenkilö: Millaista materiaalia putkilinjojen 1 ja 2 putkissa käytettiin?

V, Simon Bonnell: Teräsputkissa on sisäpuolella epoksinnoite ja ulkopuolella kolmikieroksinen polyeteeni-antikorroosiopinnoite sekä betonipinnoitus.

K, yksityishenkilö: Jätitte mainitsematta yhden asian. Eikö ole niin, että kaikki putket merkittiin myös koodimaalilla? Onko maalin ympäristövaikutukset arvioitu YVA-menettelyssä? Putkia oli 76 000 kappaletta, ja jos jokainen putki oli merkitty maalilla, siitä kertyy yhteensä aika monta litraa maalia. Otettiinkö tämä huomioon lupamenettelyssä? Ja jos tätä ei otettu huomioon, aiheuttaako se nyt jotain toimenpiteitä?

V, Minna Sundelin: Kyllä, putken ympärillä on maalirengas ja siihen käytetään vakiomaalia.

V, Simon Bonnell: Totta, jokaisen putken ympärillä on maalattu koodirengas, jonka avulla on mahdollista seurata putkilinjan seinämän paksuutta ja betonipinnoitteen paksuutta. Käytettävä maali on yleisesti käytettyä merimaalia (Pioner Topcoat).

H, Päivi Blinnikka: Mainitkaa muistiossa, että hankkeesta vastaavaa pyydetään YVA:ssa kuvaamaan putkien merkitsemiseen käytettävän maalin laatu ja määrä ja myös arvioimaan maalin vaikutukset.

H, yksityishenkilö: On hyvä, jos tämä tutkitaan tämän uuden hankkeen yhteydessä, mutta putkilinjojen 1 ja 2 osalta maali on jo meressä.

H, yksityishenkilö: Joissakin tapauksissa käyttöturvallisuustiedotetta käytetystä tuotteesta ei löytynyt. Laiminlyöntejä on täytynyt tapahtua. Toimittajia on seurattava ja valvottava tarkemmin.

H, yksityishenkilö: Henkilöstön rekrytoinnissa tulisi myös korostaa rekrytointiyrityksen hakukkuutta toimia säännösten mukaisesti.